

УДК 349.22

ПОНЯТТЯ НОРМАТИВНИХ АКТИВ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ – ДЖЕРЕЛ ТРУДОВОГО ПРАВА УКРАЇНИ

О. Радь

*Львівський національний університет імені Івана Франка
бул. Університетська, 1, 79000 Львів, Україна*

Розглянуто визначення поняття нормативних актів Конституційного Суду України, ухвалених ним в процесі судочинства та організації його діяльності. Заропоновано авторську класифікацію цих актів. Обґрунтовано належність нормативних актів Конституційного Суду України до джерел трудового права України.

Ключові слова: джерела права, судова нормотворчість, нормативні акти судової влади, акти правосуддя, преюдиціальність.

Верховенство Конституції України як Основного Закону держави покликане гарантувати спеціально створений орган судової влади – Конституційний Суд України, що є єдиним органом конституційної юрисдикції.

Покладені на нього завдання Конституційний Суд України здійснює шляхом вирішення питань про відповідність законів та інших правових актів Конституції України і надання офіційного тлумачення Конституції України та законів України [5, с. 272]. Результати такої діяльності об'єктивуються у формі актів Конституційного Суду України.

Дослідження юридичної природи актів судів конституційної юрисдикції відображені у працях багатьох вчених України та світу. Серед них С. С. Алексєєв, В. С. Венедиктов, В. Ф. Погорілко, С. В. Різник, Я. В. Рибалко, М. В. Савчин, А. А. Стрижак, К. Л. Томашевський, С. В. Шевчук, О. М. Ярошенко, та інші. Однак поза увагою вчених залишаються питання про поняття, види актів суду конституційної юрисдикції, а також щодо можливості вважати їх нормативними, тобто такими, що є джерелами права, зокрема й трудового.

Аналіз норм Основного Закону нашої держави, теоретичних напрацювань науковців дає змогу зробити висновок, що правове поняття «акти Конституційного Суду України» наповнюють різним змістом. Наприклад, С. В. Шевчук [9, с. 35], С. С. Алексєєв [1, с. 291–292], Ф. О. Григор'єв [2, с. 8] переконані, що акти Конституційного Суду України як різновид актів судової влади є правозастосовними правовими актами. Такі ухвалюються унаслідок виключно правозастосовної діяльності суду у документальній формі відповідно до норм процесуального права та спрямовані на досягнення юридичного результату.

Натомість К. Л. Томашевський свого часу стверджував, що всі акти Конституційного Суду є джерелами права, а саме - нормативними правовими актами [8, с. 91].

О. М. Ярошенко у дисертаційному дослідженні актами Конституційного Суду України називає рішення та висновки цього суду щодо конституційності та офіційного тлумачення правових актів у межах його компетенції. Щодо правової природи актів Конституційного Суду, науковець солідарний з В. С. Венедиктовим, який зазначає: ... «що хоча Конституційний Суд України не можна назвати правотворчим органом у чистому вигляді, оскільки він не створює нових правових норм... однак його рішення є остаточними, не підлягають оскарженню й обов'яз-

кові для виконання на території України, що свідчить про нормативність і юридичну силу його приписів» [10, с. 146].

Вважаємо, що наведені підходи щодо розуміння поняття «акти Конституційного Суду України» мають певні недоліки. Зокрема, прихильники першої концепції не врахували, що ознаки правозастосовних актів властиві не усім актам КСУ. Наприклад, рішення та висновки Конституційного Суду України хоч і відповідають структурним вимогам правозастосовного акта, однак їм не притаманні такі його невід'ємні ознаки, як: форма реалізації норм права, одноразовість дії, обов'язковість лише для індивідуально визначених суб'єктів. У зв'язку з цим недоречно вважати їх результатом правозастосовної діяльності Конституційного Суду України.

Другий підхід, згідно з яким усі без винятку акти суду конституційної юрисдикції є джерелами права, також є хибним, адже вирішення багатьох питань щодо руху справи, яка є предметом розгляду Конституційного Суду України, а також низки організаційних питань роботи цього суду виявляється саме через правозастосовні акти.

На нашу думку, для виходу із дискусійної ситуації треба зрозуміти, яке саме правове явище окреслюється поняттям «акти Конституційного Суду України». Ототожнювати їх з рішенням Конституційного Суду України було б грубою помилкою. Термін «акти Конституційного Суду України» узагальнювальний, і позначає сукупність усіх актів цього суду, що ухвалені в процесі його діяльності в межах визначених повноважень. Зазначимо, що одна їхня частина безпосередньо пов'язана зі здійсненням процесу правосуддя, а інші ухвалюються з метою організації діяльності суду.

У цьому контексті треба звернути увагу на те, що законодавець відхиляється від запропонованого нами підходу, оскільки поняттям «акти Конституційного суду України» позначає лише ті з них, що регламентують організацію його внутрішньої роботи [5, с. 272], а саме: питання провадження у справах та діяльності Конституційного Суду України, його Секретаріату, порядку ведення діловодства, правил внутрішнього розпорядку Конституційного Суду України. Тобто це акти, що ухвалюються для забезпечення діяльності самого суду.

Вважаємо, що таке законодавче формулювання лише утруднює розуміння поняття, що аналізується. А відтак, Закон України «Про Конституційний Суд України» в цій частині потребує удосконалення. Доцільно було б доповнити цей закон статтею, в якій визначити акти Конституційного Суду України як сукупність усіх актів цього суду, що ухвалені в процесі його діяльності в межах визначених повноважень. Також зазначимо, що не всі акти Конституційного Суду України є нормативними, тобто можуть вважатись джерелами права. Нормативним актом Конституційного Суду України є офіційно опублікований правовий акт, що у письмовій формі закріплює результат діяльності Конституційного Суду України, спрямований на зміну чи припинення дії норми права, передбачає досягнення юридичних наслідків, розрахований на невизначену кількість використань та адресований неперсоніфікованому колу суб'єктів.

Для продовження здійснюваного дослідження виникає необхідність деталізовано визначити види актів Конституційного Суду України та навести обґрунтування щодо нормативної природи кожного з них.

Основним і найбільш прийнятним критерієм внутрішньої класифікації актів Конституційного Суду України є мета здійснюваної судом функції. За цією підставою усі акти КСУ пропонуємо поділити на дві групи: акти правосуддя та акти організаційного забезпечення.

Системний аналіз Конституції України та Закону України «Про Конституційний Суд України» свідчить, що першу групу – акти правосуддя – становлять акти, що ухвалюються для забезпечення основних завдань суду конституційної юрисдикції. Вони безпосередньо пов'язані з виконанням функції судочинства і є процесуальними. Саме тому їм властиві такі ознаки: оформлення у виді окремих документів з обов'язковим обґрунтуванням висновків і мотивів; ухвалення іменем України; результат конституційного провадження; наявність встановленого порядку вступу в законну силу та опублікування; дія безпосередньо та відсутність потреби будь-якого додаткового схвалення; обов'язковість до виконання на всій території України усіма органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами.

На процесуальний характер актів правосуддя звертає увагу і сам Конституційний Суд України. У параграфі 54 його Регламенту вказано, що процесуальними актами Конституційного Суду України є ухвали (в тому числі протокольні), рішення, висновки.

Кожен з наведених видів процесуальних актів правосуддя характеризується самостійними ознаками, що розмежовують їх між собою. Крім мети здійснюваної судом функції, це зміст та наслідки ухваленого акта. Наприклад, рішення та висновки Конституційного Суду України є підсумковим, кінцевим результатом конституційного провадження, і саме вони свідчать про виконання судом його головного завдання. У цьому зв'язку їх доцільно іменувати «завершальними». До таких належать:

– рішення Конституційного Суду України щодо конституційності законів та інших правових актів Верховної Ради України, актів Президента України, актів Кабінету Міністрів України, правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

– рішення Конституційного Суду України про офіційне тлумачення Конституції України та законів України;

– висновки про відповідність Конституції України чинних міжнародних договорів України або тих міжнародних договорів, що вносяться до Верховної Ради України для надання згоди на їхню обов'язковість;

– висновки щодо додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту;

– висновки про відповідність проектів Законів України про внесення змін до Конституції України вимогам ст. 157 і 158 Конституції України.

Відповідно до ст. 69 Закону України «Про Конституційний Суд України» усі перераховані вище рішення і висновки Конституційного Суду України є однаково обов'язковими до виконання. Норма такого ж змісту відображена у ч. 5 ст. 124 Конституції України, за якою всі судові рішення, незалежно від їхніх конкретних форм, що ухвалюються судами іменем України, є обов'язковими до виконання на всій території України. Такі законодавчі положення дали змогу окремим науковцям [8, с. 91; 10, с. 146] стверджувати, що нормативні ознаки властиві всім без винятку актам Конституційного Суду України, що ухвалюються за результатами здійснення правосуддя. Та все ж погодитись із такими висновками, на нашу думку, не можна через очевидні відмінності, що характеризують кожен із завершальних актів Конституційного Суду України.

Результатом ухвалення рішення щодо конституційності законів та інших правових актів вищих органів державної влади є підтвердження їхньої конституційності чи визнання цих актів неконституційними.

Зокрема, першими у переліку таких актів ми наводили рішення Конституційного Суду України, якими підтверджується конституційність нормативно-пра-

вових актів чи такі визнаються неконституційними. Рішення суду, якими визнано невідповідність Конституції України положення законів чи інших нормативно-правових актів, закріплюють нову норму права. Її зміст полягає у забороні застосовувати відповідний правовий акт. З огляду на це, ми вважаємо їх нормативними актами – джерелами права.

У випадку прийняття Конституційним Судом України рішення про визнання актів неконституційними, останні втрачають чинність від дня ухвалення такого рішення. Представники харківської школи трудового права справедливо вважають, що ці рішення Конституційного Суду України мають силу нормативно-правового акта, адже діють у часі, просторі і за колом осіб так само, як і акти інших нормотворчих органів [3, с. 131]. З таким твердженням важко не погодитись. Свідченням цьому є значна кількість рішень, з ухваленням яких змінено правове регулювання трудових відносин.

Цікавим є те, що закони, інші правові акти або їхні окремі положення, визнані за рішеннями Конституційного Суду України неконституційними, визнаються такими, що втратили чинність та припиняють свою дію з дня ухвалення Конституційним Судом України рішення про їхню неконституційність [6]. Тобто зміна правового регулювання зумовлена моментом ухвалення рішення суду. Водночас Конституційний Суд України вправі вказати на преюдиціальність свого рішення у разі розгляду судами загальної юрисдикції позовів у зв'язку з правовідносинами, що виникли внаслідок дії неконституційного акта [5, с. 272]. Тобто сторона у справі може на підставі такого рішення перед судом загальної юрисдикції порушити питання про перегляд судового рішення, якщо таке ґрунтувалося на положеннях правових актів, визнаних Конституційним Судом неконституційними, у разі, якщо це вплинуло на правильність судового рішення [4, с. 240]. Фактично йдеться про надання окремому рішенню Конституційного Суду України зворотної сили.

Видається, що преюдиціальність рішень Конституційного Суду мала б встановлюватись за загальним правилом, а не винятком. В іншому разі правові наслідки ухвалення рішень Конституційного Суду України нічим не відрізняються від наслідків самостійного ухвалення нормотворчим органом акта про відміну свого попереднього правового акта. Право на перегляд судового рішення, якщо таке постановлено з посиланням на неконституційний акт, не повинно ставитись у залежність від необґрунтованої волі Конституційного Суду України. Адже в законодавстві не наведено підстав та умов визнання рішення Конституційного Суду України преюдиціальним. На нашу думку, відповідна стаття Закону України «Про Конституційний Суд України» повинна мати обернений зміст. Тобто закріплювати підстави й умови, за яких рішення не матимуть преюдиціального характеру. До прикладу, преюдиціальність рішень Конституційного Суду не встановлюється у випадках, якщо така може нести загрозу для національних інтересів держави, бути підставою фінансової дестабілізації держави тощо.

Окрім цього, коло суб'єктів, до яких особа може звернутись з клопотанням про перегляд рішення, ухваленого на основі неконституційного акта, не повинно обмежуватись судами. Вважаємо, що преюдиціальне рішення повинно поширювати свою дію на всі суб'єкти правовідносин, які виникли внаслідок дії неконституційних положень правових актів. Зокрема й у тих випадках, коли справа не є предметом розгляду в суді. Адже за правилами ст. 69 Закону України «Про Конституційний Суд України» всі рішення є однаково обов'язковими до виконання.

З урахуванням наведеного, пропонуємо внести зміни до ст. 74 Закону України «Про Конституційний Суд України» і викласти її в такій редакції: «Рішення

Конституційного Суду України мають преюдиціальний характер та підлягають обов'язковому застосуванню для врегулювання правовідносин, що виникли внаслідок дії неконституційного акта. У виняткових випадках Конституційний Суд України може вказати на непреюдиціальність свого рішення».

За результатом розгляду Конституційним Судом України справи щодо конституційності правових актів може бути ухвалено й інше, протилежне за наслідками рішення. Тобто про підтвердження відповідності правового акта Основному Закону. У підсумку правове регулювання фактично не зміниться. А відтак, логічно виникає запитання, чи належить таке рішення суду до джерел права? Ми переконані, що відповідь на нього повинна бути ствердна. Адже у мотивувальних частинах рішень закріплено аргументацію суду щодо трактування тієї чи іншої норми права. Ця аргументація і є новою нормою, створеною судом, а рішення Конституційного Суду України набуває статусу джерела права. Отже, нове бачення судом тієї чи іншої норми права у світлі відповідності Конституції України є зразком обов'язкового розуміння відповідної норми права. А це засвідчує загальну обов'язковість та нормативність відповідних рішень суду. Нормативні положення рішень Конституційного Суду України про підтвердження конституційності законів та інших правових актів наповнюють останні додатковим новим змістом й відіграють значну роль під час регулювання трудових відносин.

До актів правосуддя Конституційного Суду України ми зараховуємо також рішення про офіційне тлумачення Конституції України та законів України. Вони також спрямовані на реалізацію основних завдань суду, мають той самий порядок ухвалення, оголошення та юридичну силу, що і рішення про визнання актів неконституційними. Але породжують інші правові наслідки. З ухваленням такого виду рішень нормативно-правовий акт, що піддається тлумаченню, не втрачає чинності, а лише змінює свій зміст.

Як і рішення Конституційного Суду України, висновки також наділені ознаками джерел права. Однак не всі. Їхній зміст, порядок ухвалення та оприлюднення, остаточність та обов'язковість до виконання закріплені у статтях 63, 66, 67 та 69 Закону України «Про Конституційний Суд України». Особливістю висновків Конституційного Суду України є мета їхнього ухвалення. В науці конституційного права їх називають актами попереднього конституційного контролю. Адже правова позиція Конституційного Суду, викладена у висновку, може бути підставою для зупинення певної конституційної процедури та взята за основу під час ухвалення відповідного рішення компетентним органом влади [4, с. 211].

Вважаємо, що до джерел трудового права належать лише висновки Конституційного Суду України, якими надається згода на ратифікацію міжнародного договору. Вони містять норму права, є формально визначеним, загальнообов'язковим та загальновідомим актом. Інші висновки Конституційного Суду України мають свою специфіку та відіграють визначальну роль для внесення змін до Конституції України та проведення процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента з поста в порядку імпічменту.

Зокрема, звернення до Конституційного Суду України з метою перевірки відповідності законопроектів про внесення змін до Конституції України вимогам ст. 157 і 158 Конституції України є обов'язковим для Верховної Ради України (ч. 1 ст. 147 і ст. 159 Конституції України). Положення ст. 157 та 158 Конституції України містять імператив, яким заборонено вносити зміни до Конституції України всупереч умовам, наведеним у цих статтях. Здійснюючи превентивний конституційний контроль щодо відповідності вимогам ст. 157 і 158 Конституції України законопроектів про внесення змін до Конституції України, Конституційний Суд України не

обмежує повноважень Верховної Ради України вносити зміни до Основного Закону, а лише забезпечує конституційність їхньої реалізації Парламентом, що є однією з основних гарантій стабільності Конституції України.

Вищенаведене підтверджує, що висновок Конституційного Суду України у такій справі має індивідуально визначений характер. Оскільки дається Конституційним Судом України в кожному випадку окремо, та є обов'язковим лише для Верховної Ради України. Цей акт потрібно розглядати як гарантію додержання встановленого порядку внесення змін до Основного Закону та його стабільності через його обов'язковість для Верховної Ради України. Недодержання цієї умови Верховною Радою України є порушенням принципу здійснення державної влади в Україні на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову (ст. 6 Конституції України) [7].

Складовою групи актів правосуддя також є і ухвали Конституційного Суду України. В цих процесуальних актах відображено рух конституційного провадження, за наслідками якого ухвалюються рішення та даються висновки. Перелік процесуальних ухвал та порядок їхнього винесення визначено у Законі України «Про Конституційний Суд України» та в Регламенті Конституційного Суду. Зокрема, такими є:

- ухвала колегії про відкриття провадження у справі за конституційним поданням, зверненням;
- ухвала колегії про відмову у відкритті провадження у справі за конституційним поданням, зверненням;
- ухвала про невідкладність конституційного провадження;
- ухвала щодо форми слухання та інших питань організаційного забезпечення процесу;
- ухвала про утворення тимчасових комісій на пленарних засіданнях;
- ухвала про припинення конституційного провадження.

Ухвалення деяких з наведених вище процесуальних актів також є фінальною стадією конституційного провадження. Однак вважати їх завершальними актами правосуддя нарівні з рішеннями та висновками Конституційного Суду України ми не можемо. Ухвала суду не містить положень, пов'язаних з реалізацією основної функції суду конституційної юрисдикції, тобто забезпечення верховенства Конституції України як Основного Закону України шляхом вирішення питань про відповідність законів та інших правових актів Конституції України і надання офіційного тлумачення Конституції України та законів України.

Другу групу актів Конституційного Суду України формують акти організаційного забезпечення. Вони ухвалюються з метою сприяння виконанню основних завдань суду. Зокрема, такими є:

- Регламент Конституційного Суду України;
- положення про Секретаріат Конституційного Суду України;
- положення про постійні комісії Конституційного Суду України;
- положення про Архів Конституційного Суду України;
- положення про Бібліотеку Конституційного Суду України;
- рішення про утворення колегій суддів Конституційного Суду України, затвердження складу та призначення секретарів колегій суддів.

Всі ці акти затверджуються рішеннями Конституційного Суду України, які не належать до процесуальних, адже не є складовою конституційного провадження. Заразом вони є джерелами трудового права.

Дослідивши правову природу рішень про затвердження організаційних актів, вважаємо, що такі належать до локальних нормативно-правових актів. Вони

ухвалюються Конституційним Судом як роботодавцем, поширюють свою дію на суддів та працівників суду, встановлюють права та обов'язки з урахуванням специфіки трудової діяльності. Недотримання норм локальних актів тягне за собою порушення трудових обов'язків і, як наслідок, можливість притягнення до дисциплінарної відповідальності. Організаційний характер актів цієї групи виявляється через встановлення ними порядку обрання Голови Конституційного Суду України та його заступників; утворення колегій суддів, постійних і тимчасових комісій Конституційного Суду України; призначення на посади секретарів колегій суддів; призначення керівника Секретаріату Конституційного Суду України; визначення повноважень та порядку проведення засідань колегій суддів, засідань і пленарних засідань Конституційного Суду України; порядку підготовки матеріалів за конституційними поданнями та конституційними зверненнями до розгляду на пленарних засіданнях Конституційного Суду України; порядку розгляду справ; основних правил етики на пленарних засіданнях; особливостей діловодства в Конституційному Суді України, вирішення інших питань внутрішньої діяльності Конституційного Суду України.

Підводячи підсумок, звертаємо увагу, що акти Конституційного Суду України, ухвалені внаслідок його правоінтерпретаційної та локальної нормотворчої діяльності, мають визначальне значення для регулювання трудових відносин. Адже чинне трудове законодавство не відповідає потребам сьогочасного суспільства. Крім того, розпорошеність норм трудового права у багатьох нормативних актах різних суб'єктів правотворчості часто призводить до виникнення суперечностей між цими нормами. Нормативні акти Конституційного Суду України сприяють розв'язанню спірних ситуацій у сфері найманої праці. Заперечення правотворчої функції Конституційного Суду України та ігнорування нормативних актів цього суду призводить до погіршення правового регулювання, перешкоджає дотриманню прав суб'єктів трудового права, що за своєю суттю суперечить ідеям, закріпленим у Конституції України.

Список використаної літератури

1. *Алексеев С. С.* Общая теория права : в 2 т. / С. С. Алексеев. – М. : Юрид. лит., 1981. – Т. 1. – 360 с.
2. *Григорьев Ф. А.* Акты применения норм советского права: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.01 / Ф. А. Григорьев. – Саратов, 1971. – 16 с.
3. *Жигалкін П. І.* Судова практика та її значення для регулювання відносин у сфері праці : монографія / П. І. Жигалкін, С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко. – Х. : ПП ФІНН, 2008. – 544 с.
4. Закон України «Про Конституційний Суд України» : наук.-практ. коментар [А. А. Стрижак, Я. В. Рибалко, М. В. Савчин] ; за заг. ред. А. А. Стрижака. – К. : Ін Юре, 2009. – 328 с.
5. Про Конституційний Суд України : Закон України від 16 жовтня 1996 р. № 422/96-ВР // Відом. Верх. Ради України. – 1996. – № 49. – Ст. 272.
6. Рішення Конституційного Суду України у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) Постанови Верховної Ради України «Про чинність Закону України «Про Рахункову палату», офіційного тлумачення положень частини другої статті 150 Конституції України, а також частини другої статті 70 Закону України «Про Конституційний Суд України» стосовно порядку виконання рішень Конституційного Суду України (справа про порядок виконання рішень Конституційного Суду України) від 14 грудня 2000 р. № 15-рп/2000 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=8842>.
7. Рішення Конституційного Суду України щодо офіційного тлумачення положень частини другої статті 158 та статті 159 Конституції України (справа щодо внесення змін

- до Конституції України) від 9 червня 1998 р. № 8-рп/98 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ccu.gov.ua/uk/doccatalog/list?currDir=8823>.
8. *Томашевский К. Л.* Судебная практика как источник трудового права: от теоретических разработок к законодательному признанию / К. Л. Томашевский // Рос. ежегодн. трудового права. – 2007. – № 3. – С. 81–91.
  9. *Шевчук С. В.* Загальнотеоретичні проблеми нормативності актів судової влади : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.01 / Станіслав Володимирович Шевчук. – Х., 2008. – 433 с.
  10. *Ярошенко О. М.* Джерела трудового права України : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.05 / Ярошенко Олег Миколайович. – Х., 2007. – 476 с.

*Стаття: надійшла до редакції 23.03.2015
прийнята до друку 01.07.2015*

NOTION OF NORMATIVE ACTS OF CONSTITUTIONAL COURT OF UKRAINE – SOURCES OF LABOUR LAW OF UKRAINE

O. Rad'

*Ivan Franko National University of Lviv
Universytetska Str, 1, UA – 79000 Lviv, Ukraine*

The article is dedicated to the definition of normative acts of the Constitutional Court of Ukraine adopted within the process of judicature providing and its operation organization. The author proposes her own classification of these acts. In the article standard acts of Constitutional Court of Ukraine are justified to be the sources of labor law in Ukraine.

Constitutional Court of Ukraine carries out its tasks by deciding if laws and other legal acts are constitutional and providing official interpretation of the Constitution of Ukraine and Ukrainian laws. The results of such activities are objectified in the form of the acts of the Constitutional Court of Ukraine.

It is proposed to determine acts of Constitutional Court of Ukraine as a set of all acts of the court that are made, within the designated authority. It is important to say, that not all acts of the Constitutional Court are normative, and can be considered as sources of law. Normative act of the Constitutional Court of Ukraine is officially published legal act, established in the process of court's activities in written form, and designed to change or terminate rule of law, predict legal consequences, intended for an unspecified number of uses and is addressed to not personalized range of subjects.

It is proposed to categorize all acts of Constitutional Court of Ukraine into two fields: justice acts and acts of organizational support.

Keywords: sources of law, judicial rulemaking, normative acts of judicial power, acts of judicature, prejudicial.